

**Uitspraak Geschillencommissie Financiële Dienstverlening nr. 2019-590
(mr. R.J. Paris, voorzitter en mr. S. van Rijn, secretaris)**

Klacht ontvangen op : 7 juni 2018
Ingediend door : Consument
Tegen : ING Bank N.V., gevestigd te Amsterdam, verder te noemen de Bank
Datum uitspraak : 13 augustus 2019
Aard uitspraak : Bindend advies

Samenvatting

Consument heeft in 2004 een zogenoemd Variabel Doorlopend Krediet afgesloten bij de Bank. Dit is een doorlopend krediet met een verschuldigd maandbedrag van 1,5% van het opgenomen krediet. De Bank heeft eenzijdig de kredietovereenkomst gewijzigd. Het verschuldigde maandbedrag is niet langer 1,5% van het opgenomen krediet maar 1,5% van de kredietlimiet. De Commissie is van oordeel dat de wijziging in de gegeven omstandigheden gerechtvaardigd is. Vgl. GC Kifid 2019-247.

I. Procesverloop

De Commissie beslist met inachtneming van haar Reglement en op basis van de volgende stukken:

- het door Consument (digitaal) ingediende klachtformulier;
- het verweerschrift van de Bank;
- de repliek van Consument;
- de dupliek van de Bank;
- de aanvullende reactie van Consument;
- de aanvullende reactie van de Bank.

De Commissie stelt vast dat partijen hebben gekozen voor bindend advies.

De Commissie stelt vast dat het niet nodig is de zaak mondeling te behandelen. De zaak kan daarom op grond van de stukken worden beslist.

2. Feiten

De Commissie gaat uit van de volgende feiten.

2.1 Consument heeft in juni 2004 samen met zijn partner een “Variabel Doorlopend Krediet” (verder: het Krediet) afgesloten bij de Bank. In de kredietovereenkomst is onder andere opgenomen:

■	Kredietbedrag	E 25.000,00
	Maandelijks verschuldigd bedrag	1,5% van de restschuld, minimaal E 85,-.
	Datum van afschrijving	ULTIMO van de maand
	Girorekening van afschrijving	■■■■■■■■■■
	Rente: variabel, thans	0,670 % per maand,
	effectieve rente thans	8,3 % per jaar,
	Theoretische looptijd	267 maanden

Op deze overeenkomst zijn voorts de aan de keerzijde vermelde voorwaarden van toepassing.

2.2 Zowel Consument als de Bank hebben de voorwaarden die op de achterzijde van de kredietovereenkomst vermeld zouden zijn niet in de klachtprocedure ingebracht. Beiden stellen daar niet (meer) over te beschikken.

2.3 Per brief van 13 oktober 2017 heeft de Bank aan Consument medegedeeld dat het “Variabel Doorlopend Krediet” per 28 november 2017 wordt gewijzigd in een “Doorlopend Krediet”. In deze brief is o.a. opgenomen:

Waarom een ander krediet

Het Variabel Doorlopend Krediet past niet meer bij het idee van zorgeloos lenen, waarbij kredieten sneller zijn afbetaald en rentekosten lager zijn. Nu betaalt u iedere maand een variabel bedrag en betaalt u uiteindelijk meer rente dan bij een vast bedrag. Met het Doorlopend Krediet betaalt u iedere maand een vast bedrag, waardoor u sneller uw krediet heeft terugbetaald.

Wat er verandert

- Uw huidige kredietlimiet van € ■■■■■■ verlagen wij naar € ■■■■■■. Op deze manier behoudt u uw huidige maandelijkse termijnbedrag.
- Neemt u geld op uit uw Variabel Doorlopend Krediet, waardoor uw schuld op 28 november 2017 hoger is dan € ■■■■■■? Dan behoudt u uw oude kredietlimiet van € ■■■■■■. Uw maandelijkse termijnbedrag wordt dan wel verhoogd naar € ■■■■■■.
- Uw maandelijkse termijnbedrag is na de wijziging van uw krediet niet meer variabel. Uw termijnbedrag verandert dus niet als u geld opneemt uit uw krediet of als u een aflossing doet.

Wat hetzelfde blijft

- Uw contractnummer blijft hetzelfde.
- Uw rentepercentage verandert niet als gevolg van deze wijziging, maar net als bij het Variabel Doorlopend Krediet is de rente variabel en kunnen wij deze in de toekomst aanpassen.
- Uw maandelijkse termijnbedrag blijft € ■■■■■■ bij een kredietlimiet van € ■■■■■■.
- De voorwaarden en gebruiksmogelijkheden van het Doorlopend Krediet zijn gelijk aan die van het Variabel Doorlopend Krediet.

Een ander kredietlimiet

Wilt u een ander kredietlimiet? Neemt u dan voor 24 november contact met ons op. Goed om te weten is, dat een wijziging van uw kredietlimiet een ander maandelijks termijnbedrag betekent. Onze Leenadviseur kijkt samen met u naar een passend kredietlimiet en maandelijks termijnbedrag.

2.4 Een uitwisseling van standpunten tussen partijen zowel voorafgaand als gedurende de procedure bij Kifid heeft niet geleid tot een oplossing.

3. Vordering, klacht en verweer

Vordering Consument

3.1 Consument vordert nakoming van de in juni 2004 afgesloten kredietovereenkomst.

Grondslagen en argumenten daarvoor

3.2 Deze vordering steunt, kort en zakelijk weergegeven, op de volgende grondslag.

Consument en de Bank hebben in 2004 een overeenkomst met elkaar gesloten en beide zijn gehouden tot nakoming van de daarin, specifiek met betrekking tot de wijze waarop het maandbedrag wordt bepaald, gemaakte afspraken. Consument voert hiertoe de volgende argumenten aan.

- Eén van de belangrijkste redenen waarom Consument destijds heeft gekozen voor het afsluiten van het krediet is de variabele hoogte van het maandbedrag. Het maandbedrag bedraagt 1,5% van het *opgenomen* krediet. Bij een lager opgenomen krediet, is het maandbedrag dat Consument moet betalen dus lager. Door de eenzijdige wijziging die de Bank heeft doorgevoerd is één van de belangrijkste redenen waarom Consument destijds heeft gekozen voor het krediet vervallen. De Bank heeft niet de bevoegdheid om de overeenkomst eenzijdig te wijzigen.
- De motieven om over te gaan tot wijziging van de kredietovereenkomst, zijnde het 'dringende advies van de AFM', zijn onvoldoende zwaarwegend. Consument heeft nooit betalingsproblemen gehad. Omdat het afgeloste bedrag direct weer kan worden opgenomen (het blijft immers een doorlopend krediet) is er sprake van een 'schijnoplossing' om de AFM tevreden te stellen.
- Een beroep op artikel 6:258 lid 1 Burgerlijk wetboek (BW) kan de Bank niet baten. De onvoorziene omstandigheid is onvoldoende zwaarwegend. Daarnaast kan dit artikel worden toegepast in situaties waarin de (algemene) voorwaarden er wel zijn, maar niet voorzien in de situatie. Een beroep op dit artikel kan dus niet opgaan in een situatie waarin de voorwaarden van de overeenkomst niet overgelegd kunnen worden.

Verweer van de Bank

3.3 De Bank heeft de stellingen van Consument gemotiveerd weersproken. Voor zover nodig zal de Commissie bij de beoordeling daarop ingaan.

4. Beoordeling

Kern van de klacht

- 4.1 De kern van de per 28 november 2017 doorgevoerde wijziging waar de klacht van Consument betrekking op heeft, is dat de maandtermijn die Consument verschuldigd is niet langer variabel is (1,5% van het *opgenomen krediet*), maar 1,5% van de *kredietlimiet*. Het maandbedrag verandert dus niet als Consument geld opneemt van het krediet of een aflossing doet. Aan de Commissie ligt de vraag voor of de Bank deze wijziging van de overeenkomst heeft mogen doorvoeren.

Contractuele afspraken

- 4.2 De Commissie stelt voorop dat het in juni 2004 gesloten Krediet een theoretische looptijd heeft van 267 maanden, dat daarin is opgenomen dat het maandelijks verschuldigde bedrag 1,5% van het opgenomen krediet bedraagt en dat in de overgelegde kredietovereenkomst géén wijzigings- of (voortijdige) beëindigingsmogelijkheid is opgenomen.
- 4.3 Geen van de partijen heeft de destijds op de kredietovereenkomst van toepassing zijnde voorwaarden (die op de achterzijde van de overeenkomst zouden zijn opgenomen) overgelegd in deze klachtprocedure. Dat de Bank daar klaarblijkelijk niet meer over beschikt, verdient niet de schoonheidsprijs. De Bank heeft wel de (volgens de Bank van toepassing verklaarde) voorwaarden uit 2010 en 2013 overgelegd en gesteld dat de Bank op basis daarvan bevoegd is de voorwaarden te wijzigen en de kredietlimiet aan te passen indien daar aanleiding toe is. De Commissie is echter met Consument van oordeel dat uit de gesloten kredietovereenkomst *niet* blijkt dat de Bank de bevoegdheid heeft op een later moment (aanvullende) voorwaarden van toepassing te verklaren of de afspraken tussen partijen op enige andere wijze te wijzigen. De voorwaarden uit 2010 en 2013 zijn dus niet van toepassing op de rechtsverhouding tussen Consument en de Bank.
- 4.4 De Commissie is daarom met Consument van oordeel dat de Bank geen contractuele wijzigingsbevoegdheid heeft op basis waarvan zij de doorgevoerde wijziging heeft kunnen doorvoeren. Volgens de algemene beginselen van het contractenrecht zijn beide partijen dus in beginsel gehouden de met elkaar gemaakte afspraken, waaronder die met betrekking tot de maandelijks verschuldigde aflossing, gedurende de gehele looptijd van de kredietovereenkomst na te komen.

Vergelijkbare klachtzaak

- 4.5 Op 5 april 2019 heeft de Geschillencommissie uitspraak gedaan in een gelijksoortige klachtzaak (Geschillencommissie Kifid: 2019-247). In die klachtzaak was er sprake van een door de Bank verstrekt “Variabel Voordeelkrediet”.

Dat is een ander(e) product(naam) dan het door Consument afgesloten “Variabel Doorlopend Krediet”. Volgens de Bank is de productnaam in de loop der jaren gewijzigd. De relevante kredieteigenschappen van beide producten zijn echter hetzelfde: een kredietlimiet van € 25.000,- en een maandelijks verschuldigd bedrag van 1,5% van het *opgenomen* krediet met een minimum van € 85,-. In voornoemde klachtzaak heeft de Bank dezelfde wijziging doorgevoerd.

- 4.6 De Geschillencommissie was, kort samengevat, in voornoemde klachtzaak van oordeel dat de Bank die wijziging heeft mogen doorvoeren omdat er sprake was van onvoorziene omstandigheden als bedoeld in artikel 6:258 lid I BW, waardoor naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid de ongewijzigde instandhouding van de overeenkomst niet verwacht mocht worden.
- 4.7 De onvoorziene omstandigheid is er kort samengevat in gelegen dat de Autoriteit Financiële Markten (verder: AFM) in het ‘Normenkader 2016-2017’ aandringt op een ambitieuze aanpak van kredietverstrekkers om kredieten waarop in de praktijk beperkt wordt afgelost aan te pakken (zie overweging 3.7 van voornoemde uitspraak). Van een dergelijk krediet is naar de mening van de Bank sprake. Immers doordat het maandbedrag aan het opgenomen krediet is gekoppeld, daalt de aflossingscomponent in het maandbedrag naarmate het uitstaande krediet daalt.
- 4.8 Consument en de Bank zijn door de Commissie in de gelegenheid gesteld om aanvullende reacties in te dienen naar aanleiding van de uitspraak met nummer 2019-247.

Onvoorziene omstandigheden

- 4.9 De stelling van Consument dat artikel 6:258 lid I BW niet van toepassing is nu er geen algemene voorwaarden zijn overgelegd, volgt de Commissie niet. Nu er geen algemene voorwaarden zijn overgelegd die zien op de rechtsverhouding tussen partijen, wordt de overeenkomst tussen partijen enkel ingekleed door de kredietovereenkomst zelf en de algemene regels van het Nederlandse contractenrecht. Met betrekking tot die overeenkomst en hetgeen daarin is overeengekomen kan een beroep worden gedaan op artikel 6:258 lid I BW.
- 4.10 Niet ter discussie staat dat de AFM en de publieke/politieke opinie kritisch zijn (geworden) over langlopende kredieten waarop beperkt wordt afgelost. Van een door de Bank doorgevoerde ‘schijnoplossing’ zoals Consument het noemt, is naar het oordeel van de Commissie geen sprake. Hoewel het krediet nog steeds doorlopend is en Consument daardoor na een maandelijks aflossing in beginsel weer bedragen kan opnemen tot de kredietlimiet, is voor het opnieuw opnemen van bedragen immers een actieve en bewuste handeling van Consument benodigd.

Dit verschilt dus van de situatie waarin niet dan wel beperkt wordt opgelost en dit er dus op een passieve manier toe leidt dat het opgenomen krediet en de bijbehorende rentelasten hoog blijven voor een kredietnemer. Naar het oordeel van de Commissie is de door de Bank doorgevoerde wijziging daarom een doeltreffende aanpak voor de problematiek van langlopende kredieten waarop nauwelijks wordt afgelost.

- 4.11 Dat kredieten waarop niet, of beperkt, wordt afgelost niet in het belang van de klant zijn vanwege de hoge bijbehorende rentelasten is door Consument niet dan wel onvoldoende betwist. Dat Consument zelf nooit betalingsproblemen heeft gehad maakt dit ook niet anders.
- 4.12 Tegenover het belang van de Bank om het belang van haar klanten centraal te stellen en te voldoen aan de normen van de AFM, staat het door Consument gestelde belang tot nakoming van de door hem met de Bank gesloten kredietovereenkomst. De Commissie merkt daarover op dat de aard van het krediet, namelijk dat het een doorlopend krediet is, niet is gewijzigd. Consument kan daarom nog steeds vrijelijk opnames doen tot aan de kredietlimiet. Consument wordt dus niet in zijn belang geschaad om over de gehele kredietlimiet te kunnen beschikken, ware het niet dat daar een (extra) handeling van zijn zijde voor benodigd is wanneer Consument naar zijn zin 'teveel' heeft afgelost en over een hoger opgenomen krediet wenst te beschikken. Naar het oordeel van de Commissie is dit belang echter onvoldoende zwaarwegend tegenover het belang van de Bank bij gedeeltelijke wijziging van de overeenkomst. De onvoorziene omstandigheden zijn naar het oordeel van de Commissie van dien aard dat Consument naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid ongewijzigde instandhouding van de overeenkomst niet mag verwachten.
- 4.13 De Bank heeft op grond van artikel 6:258 lid 1 BW de overeenkomst dus gedeeltelijk mogen wijzigen. De klacht van Consument is ongegrond en zijn vordering dient daarom te worden afgewezen.

5. Beslissing

De Commissie wijst de vordering af.

In artikel 2 van het Reglement van de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening is bepaald in welke gevallen beroep openstaat van bindende beslissingen van de Geschillencommissie Financiële Dienstverlening bij de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening. Daarbij geldt een termijn van zes weken na verzending van deze uitspraak. Op de website van Kifid vindt u praktische informatie over het instellen van beroep. Zie hiervoor www.kifid.nl/in-beroep-gaan-bij-kifid.

U kunt, binnen twee weken na de verzenddatum van deze uitspraak, bij de Voorzitter van de Geschillencommissie Financiële Dienstverlening schriftelijk een verzoek indienen tot herstel van kennelijke vergissingen in de uitspraak. U moet daarbij met name denken aan correctie van reken- of schrijffouten en verbetering van namen en data. De volledige procedure met de termijnen die daarbij in acht moeten worden genomen staat beschreven in artikel 40 van het Reglement.